

ANG Paghimakas

PAHAYAGAN SANG PARTIDO KOMUNISTA SANG PILIPINAS ✦ ISLA SANG NEGROS

GINAUBAYAN SANG MARXISMO-LENINISMO-MAOISMO

AGOSTO 2024

EDITORYAL

Malungtarong tiempos muertos ubos sa rehimeng US-Marcos II

ANG WALAY HUNONG NGA NEOLIBERAL ug pasistang pagpangatake ug pyudal ug alang-alang pyudal nga pagpanglupig ug pagpahimulos nga gipatuman sa rehimeng US-Marcos II dugang pa sa daghang natural nga kalamidad susama sa usa ka tuig nga *El Niño phenomenon*, pagbuto sa bulkang Kanlaon, pagpameste sa *armyworm*, ug karon ang peligro sa *La Niña* ang nagmugna og nagpadayong tiempos muertos o tigkiriwi sa tibuok isla sa Negros. Imbes sa tradisyunal nga panahon sa kagutom ug pagantus tungod sa kawalay trabaho ug ekonomikanhong opurtunidad taliwala sa ting-galing, kasagaran gikan sa Abril hangtod sa Agosto, mayoriya sa mga Negrosanon ang nagapos sa walay katapusang ekonomikanhong kalisdanan.

Gipas-an na sa mga mamumuo sa katubhan ang kalisdanan sa tuman nga pagsalig sa isla sa *monocrop* nga ekonomiya sa kalamay. Ang abereyds nga inadlaw'ng suholan sa mga katubhan anaa sa ₱300-₱400 matag adlaw kung ting-galing (bisan pa nga ang minimum nga suholan sa agrikultura sa Western Visayas gitakda sa ₱440 ug sa Central Visayas, ₱415-₱425) ug ming-usmod paubos pa sa ₱200 sa panahon sa *tiempos muertos*. Bisan ang kita sa temporaryong mga trabaho ug trabahong gawas sa pagpanguma apektado sab tungod sa ubos nga katakus sa populasyon nga makapalit, ug kadaghanan sa mga trabaho sa isla nahigot sa negosyo sa kalamay.

Dili makatarunganon ang dakung kalahian sa tinuod nga kita matag kapita ug makabuhing suholan sa pamilya nga kapin sa ₱1,000 sa tibuok isla sa Negros. Tungod sa taas nga presyo sa mga batakang palaliton ug pagabli sa klase, ang gamay nga kita sa mga Negrosanon halos dili makasuporta sa inadlaw-adlaw nga kinahanglanon sa ordinaryo nga pamilyang Negrosanon. Ang kining ekonomikanhong krisis wala lang nagpasa-

"Malungtarong..." sundan sa pahina 2

#NPANegrosOffensives:
Detatsment sa 15th IB, giharas sa ASJC-NPA, p3

Oil palm nga plantasyon sa Candoni, halapad nga pagpangilog og yuta, p7

ISKULHAWS:
Alang-alang pyudal nga sistema sa ekonomiya sa Pilipinas, p14

"Malungtarong..." gikan sa pahina 1

bot og gutom ug kakabus alang sa mga mamumuo sa katubhan, kondili sa tibuok katawhang Nerosanon.

Dugang pa, ang pag-eksport pag-usab og 25,300 ka metriko tonelada sa hilaw nga kalamay sa US sa umaabot nga Septembre ug ang pag-import og 240,0000 ka metriko tonelada sa *refined sugar* makapasamot lang sa lisud nang daan nga kahimtang sa Negros. Anaa sab ang mingburot nga nasudnong utang nga ₱15.48 trilyones o dako kaayong ₱129,968 matag Pilipino.

Tungod sa malungtarong *tiempos muertos*, ang mga Negrosanon mapugos nga mamuo sa temporaryo ug ubos og suholan nga mga trabaho susama sa trabaho sa konstruksyon, katabang sa panimalay, ug uban pang mga *semi-skilled* nga pamuo sa lain-laing mga negosyo. Bisa'g gipanghambog kini ni Marcos Jr ug iyang mga alipores isip mga "oportunidad," dili kini makasustenir sa kadugayan ug makamugna og kuyanap nga kadaut sa kinaiyahan ug panginabuhian sa katawhan. Mapugos usab ang mga mag-uumang Negrosanon nga itugyan ang ilang kayutaan sa *neoliberal* nga katuyoan ug mahimong kabahin sa dakung pwersa sa mga mamumuo nga walay trabaho nga desperadong manarbaho bisan pa ubos ang suholan.

Ang katilingbanon ug ekonomikanhong krisis sa isla sa Negros ug sa tibuok nasud nagpakita nga ang "Bagong Pilipinas" ni Marcos Jr walay kalainan sa "Bagong Lipunan" sa iyang kanhi diktador nga amahan. Dayag sa iyang bag-o lang nga State of the Nation Address nga nagpakuntento lang si Marcos Jr sa mga *band-aid* nga solusyon ug walay pulos nga mga pulong samtang nagmaniobra aron paligonon ang iyang politikanhong posisyon sa reaksyonaryong eleksyon sa sunod tuig. Nagpatuman siya og kontra-katawhan, kontra-kabus ug maki-imperyalistang mga palisiya aron moalagad sa dugay nang interes sa iyang agalon nga imperyalistang US.

Ang panagbangi sa mga pundok nilang Marcos ug Duterte nagpagrabe lang sa krisis tungod gipaningkamotan sa matag paksyon ang pagpalig-on sa ilang kaugalingong politikal nga pagkabutang nga wala gyuy tinuod nga plano para sa mga Negrosanon ug sa tibuok katawhang Pilipino. Walay kongkretong mga lakang nga gihimo aron daling makabawi ang agrikultura ug panginabuhian sa isla. Inay, giuna sa reaksyonaryong gobyerno ang pagtukod sa Negros Island Region aron konsolidahon ang interes sa nagharing hut-ong sa isla.

Tungod niini, ang mga pampublikong yutilidad gihuptan sa nagharing hut-ong sama sa Prime Water nga gipanag-iya sa mga Villar, Negros Electric Power Corporation sa mga Razon ug gipaluyohan sa World Bank nga PUV Modernization program. Agresibo sab ang mga proyekto sa reklamasyon sa mga syudad sa Bacolod ug Dumaguete ug mga operasyon sa mga makadaot nga minahan ug kwari aron pahimuslan ang nagkagrabeng krisis sa tibuok

"Malungtarong..." sundan sa pahina 3

AGOSTO 2024

ANG Paghimakas

Mapasalamaton ang *Ang Paghimakas* sa mga kontribusyon nga naghimong madaugon niini nga isyu. Sa pagpalambo sa atong *Ang Paghimakas*, giawhag ang tanang tigbasa nga padayong mo-amot og mga balita, piktyur, istorya ug uban pang sinulat. Mangayo sab kami sa inyong mga suhestyon ug komentaryo unsaon pa gyud pagpalambo ang atong bantalaan.

angpaghimakas@protonmail.com

negrosrevportal.wordpress.com

AP Kaundan

Paghiusa, gamhanang hinagiban sa masang mag-uuma, p4 • Mag-uuma, 2 ka hors de combat gipatay sa 15th IB, p4 • Amnestiya, desperadong lakang ug pagpanglingla ni Marcos Jr, p6 • Rebo, p6 • Pagbatok sa proyektong plantasyon sa oil palm sa Candoni, nagpadayon, p9 • SONA ni Marcos Jr, wala sa reyalidad, p10 • Pagpang-atake sa mga NGO sa Negros, minggrabe, p11 • 5 ka organisador nga biktima sa hinimo-himo nga kaso, gibuhian, p11 • Kahimtang sa mga poldets sa mga prisohan sa Negros, p12 • Balita sa Isla, p16 • Sa Tinuod Lang, p17 • 13 ka mag-uuma, 7 ka menor de edad, gisikop sa 74th IB sa Samar, p18 • Mga martir sa NPA-Panay, gisaludohan, p19 • 2 ka nahibiling kaso batok sa Cebu 8, gibasura sa korte, p19 • Inspirasyon sa mga rebolusyonaryo, p20 • Kalaw, p22 • Unsa ang dengue fever?, p23

#NPANegrosOffensives

Detatsment sa 15th IB, giharas sa ASJC-NPA

GIHARAS SA MGA PULANG MANGGUGUBAT sa Armando Sumayang Jr Command-New People's Army Southwest Negros Guerrilla Front (ASJC-NPA) ang detatsment sa 15th IB sa Sityo Bagtic, Brgy. Camindangan, Sipalay City, Negros Occidental niadtong Mayo 28.

Matod ni Ka Andrea Guerrero, tigpamaba sa ASJC-NPA, nga dili mahimong malampuson ang kini nga operasyon sa mga Pulang manggugubat kung walay partisipasyon sa masa gikan sa preparasyon hangtod sa aktwal nga pagpahigayon.

Samtang, gidis-armahan sa usa ka tim sa Mt. Cansermon Command-New People's Army South Central Negros Guerrilla Front (MCC-NPA) si Danilo Garces sa Sityo Danlugon, Brgy. Tanawan, Kabankalan City, Negros Occidental niadtong ikaduhang semana sa Enero. Nakumpiska sa iyang posisyon ang usa ka *shotgun*, pito ka bala sa armas ug uban pang mga kagamitang militar.

Usa ka lokal nga aset sa militar si Garces ug kasagarang

"Detatsment..." sundan sa pahina 4

"Malungtarong..." gikan sa pahina 2

isla. Ingon man, gipatuman ang ₱2 ka bilyon nga plantasyon sa oil palm sa sur nga bahin sa Negros Occidental nga gipundohan sa pamilya Consunji, ang proyekto sa pagmina sa tabon sa "Tamlang Valley Zone of Peace" sa Negros Oriental, ug pagtanom og komersyal nga mga kahoy pinaagi sa National Commission of Indigenous Peoples (NCIP) sa mga kalasangan ug yutang kabilin.

Aron maseguro nga hapsay ang dagan sa mga neoliberal nga proyekto, ang mersenaryong AFP ug PNP nga gidasig sa Anti-Terror Law ug gipaluyohan sa NTF-Elcac, naghimo og mga paglapas sa tawhanong katungod sa kasyudaran ug kabanikanhan para pahilomon ang bisan unsang porma sa pagsukol. Sukad sa rehimeng Duterte ug hangtod karon, ang isla sa Negros nagpabiling nag-una sa mga biktima sa mga pagpamatay, dili makatarunganong pag-aresto, pag-abdak, pag-pangilog og yuta ug uban pa aron isabwag ang kultura sa kahadlok ug impyunidad sa katawhan.

Bisa'g unsa pa nga pagbubo ni Marcos Jr og bugnaw nga tubig sa pagsukol sa katawhan, sa gihapon nagbukal ang kayugot sa mga Negrosanon sa ilang giatubang nga grabeng tibuok tuig nga *tiempos muertos*. Gani, mas nanglimbasog pa sila nga organisahon ang ilang kaugalingon batok sa mga *neoliberal* nga ekonomikanhong proyekto, ubos nga suholan, pagtaas sa presyo, pagpangilog og yuta, pyudal ug alang-alang pyudal nga pagpahimulos ug pasistang pag-atake sa teroristang rehimeng US-Marcos II. Mibarog usab ang mga Negrosanon uban sa tibuok katawhang Pilipino sa pagbatok sa mga gyera nga gilunsad sa mga imperyalistang nasud nga US ug China.

Ang krisis manganak ug pagsukol. Bisan pa sa mga kapakyasan ug kalisdanan, gitul-id sa New People's Army ubos sa absolutong pagpangulo sa Communist Party of the Philippines ang mga kasaypanan niini ug nagpadayon nga nangunang hinagiban sa katawhang Pilipino batok sa pag-panglupig ug pagpahimulos. Ang lima ka larangang gerilya sa isla sa Negros aktibong gipunting ang ilang mga armas sa mga nagharing hut-ong ug ilang pang-atakeng mga iro. Nagpabiling tabunok ang mga kahimtang aron i-asdang ang demokratikong rebolusyon sa katawhan pinaagi sa malanatong gubat sa katawhan.

Paghiusa, gamhanang hinagiban sa masang mag-uuma

WALA NAY MAS GAMHANAN PA sa mga batakang hut-ong nga kabus ug gipahimuslan kondili ang maghiusa para makalingkawas sa pyudal ug alang-alang pyudal nga pag-pahimulos sa kamot sa mga nanlupig ug nagpahimulos nga hut-ong nga naggapos ug nag-ulipon kanila.

Mao kini ang naamguhan sa mga mamumuo sa katubhan sa Bgry. Kahil, sa sur nga bahin sa isla sa Negros sa dihang naghimo sila og kampanya sa pag-usbaw sa suholan sa mila-bay'ng Hunyo.

Adunay 19 ka bubong o 44 ka indibidwal nga mga mamumuo sa katubhan gikan sa lima ka sityo ang nakabe-nepisyo sa dihang nadaug nila ang ilang demanda sa pag-usbaw sa suholan sa duha ka agalong yutaan.

Pinaagi sa ilang hiniusang pakigbisog, napataas og ₱30-₱50 matag adlaw gikan ₱200-₱220 padulong sa ₱250 ang inadlaw nga pagtrabaho sa katubhan. Ingon man, mingtaas ang pag-daro gikan sa ₱700 padulong sa ₱1,300 sa duha ka agi sa matag ektarya.

Daku gyud ang kalipay ni Tatay Astong nga na-umento-han ang ilang suholan tungod daku na kining kahupayan sa ilang panginabuhian tungod sa grabe ka taas nga presyo sa mga palaliton karon. "Kung wala mi nangisog nga mode-manda seguro wala sab namo kini naangkon nga kadaugan."

Ingon usab ni Nanay Isyang, "hilabi gyud kapit-os sa among kahimtang sa panginabuhi, dili na gyud makaigo ang among sweldo sa katubhan. Salamat kay gitabangan mi sa mga kauban nga mag-organisa ug molihok, nadaug namo ang among demanda nga adunay kompyansa."

Ikaduha na kini nga serye sa paglunsad og kon-tra-pyudal nga pakigbisog niining panahon sa *tiempos muertos*. Niadtong Mayo, inisyal silang naglunsad og masang pakigbisog, apan ang pakigbisog karon mao ang ilang pinakadaku nga kadaugan.

Pinaagi sa giya sa Partido, natukod sa mga mag-uuma ang ilang re-bolusyonaryong organisas-yong masa. Subli nilang na-kita ang ilang gamhanang kusog nga kaya nilang madaug ang ilang lehiti-mong demanda sa kaaway sa hut-ong taliwala sa labing kusog nga militari-sasyon sa ilang lugar. AP

Mag-uuma, 2 ka hors de combat gipatay sa 15th IB

SUNUD-SUNOD NGA KASO SA BRUTAL nga pagpamatay ang gihimo sa 15th IB ug Philippine National Police (PNP) sa sur nga bahin sa Negros sa sulod lang sa upat ka adlaw gikan Hulyo 29 hangtod Agosto 1. Tulo ka hi-gayon nga nagpagawas og pekeng engkwentro ang nasambit nga militar para matabonan ang ilang mga krimen.

Gipatay sa kombinadong mga pwersa sa 15th IB ug Special Action Force (SAF) sa Philippine National Police (PNP) si Ramon Enseniales, 69 anyos, usa ka mag-uuma, niadtong Hulyo 29, ala-1:00 sa hapon sa Sityo Pasto, Brgy. Basak, Cauayan, Negros Occidental. Gi-reyd sa nasambit nga mga tropa ang balay nga iyang gitineran, gidakop siya ug gidala sa lasang. Gitortyur siya sa wala pa gi-patay.

Gihimakak sa Armando Su-mayang Jr Command-New People's Army (ASJC-NPA) nga sakop sa

"Mag-uuma..." sundan sa pahina 5

"Detatsment..." halin sa pahina 3

nagpabuto sa iyang pusil sa pa-nahon sa kagabhion. Gipahi-mangnoan usab siya sa mga Pulang manggugubat sa mila-bay'ng mga tuig tungod sa pag-maoy.

Nakahimo sab og upat ka punitibong aksyon ang NPA-Negros niadtong Enero ug Hun-yo nga nakakumpiska og mga kagamitang militar. AP

"Mag-uuma..." gikan sa pahina 4

NPA si Enseniales. Napugos nga magpalayo si Enseniales sa ilang lugar tungod kay dugay na siyang giinitan ug gigukod sa militar.

Samtang, duha ka hors de combat nga mga Pulang manggugubat sa ASJC-NPA ang gipatay sa mga tropa sa 15th IB sa Brgy. Camindangan, Sipalay City, Negros Occidental. Gidakop sa mga sundalo si Reggie Fundador (Ka Tata), 23 anyos, niadtong Hulyo 29, sa dihang naglakaw sa dalan padulong sa Sityo Badjang sa maong barangay. Pagkaugma, Hulyo 30, napalgan ang pa-tay'ng lawas ni Ka Tata sa Crossing Magtanday ug tataw nga gipailawom siya sa tortyur sa wala pa gipatay. Samtang, niadtong Agosto 1, gipatay usab sa mga pwersa sa 15th IB si Alvin Lumagsao Sinsano (Ka Zian), 34 anyos, sa Sityo Cambuguiot, sa mao gihapong barangay, sa dihang gilibutan sa giingong militar ang balay nga iyang gipahuwayan sa nasambit nga sityo.

"Dapat manubag ang Armed Forces of the Philippines (AFP) ug PNP ug paramilitar niini, sa ilawom sa pagpamuno ni US-Marcos Jr, sa ilang mga kalapasan sa balaod sa gyera ug sa internasyunal nga makatawhanong balaod," ingon ni Guerrero.

Kusganong gikondenar sa Communist Party of the Philippines (CPP) ang pagpatay sa mga hors de combat nga mga Pulang manggugubat. "Usa kini sa mga brutal nga taktika nga gigamit sa mga pwersang militar ug pulis sa tuyo nga hulgaon ang halapad nga masa sa katawhan," matod ni Ka Marco Valbuena, tigpamaba sa CPP.

Ingon man, gimilitarisa sa mga tropa sa 79th IB ang napulo ka mga barangay sa Calatrava, Negros Occidental sa bulan sa Hulyo. Gi-okupar sa nasambit nga militar ang mga kabalayan sa mga mag-uuma ug mga pampublikong istruktura susama sa simbahan, gymnasium, eskwelahan ug mga sentro sa baryo. Hugot nga gibantayan sa mga sundalo ang mga lihok sa lumulupyo. Giharas ug gihulga sa mga aset sa 79th IB ang mga residente nga gipasanginlang mga suporter sa NPA o adunay kalambigitan sa rebolusyonaryong kalihukan.

Sa Central Negros, walay hunong ang militarisasyon sa mga komunidad sa mangunguma gikan Hulyo. Giharas sa mga tropa sa 62nd IB si Isko Marco ug giransak ang iyang balay sa Sityo Kabulay, Brgy. Trinidad, Guihulngan City, Negros Oriental, niadtong Hulyo 24, pasado alas-11:00 sa buntag. Iligal nga gitanggong sa giingong militar si Marco ug ang iyang mga silingan nga diha sa iyang balay nianang panahona ug gipailawom sila sa interogasyon.

Sa lungsod sa Cauayan, Negros Occidental, biktima sab sa pagpanghulga ug intimidasyon ang mga asosasyon sa maong lungsod niadtong bulan sa Hunyo. Namalay-balay ang mga elemento sa 15th IB nga nangita sa mga opisyal ug ginsakpan sa mga asosasyon para susihon ang ilang mga aktibidad ug pugos usab nga gikuha ang mga dokumento sa ilang grupo susama sa *constitution and by-laws*. Nagpatawag og miting ang militar para pasurenderon ang mga residente ug gipanglista ang ngalan sa nagpuyo sa ilang tagsa ka balay. Gipasanginlan sila sa nasambit nga militar nga mga suporter sa NPA.

Amnestiya, desperadong lakang ug pagpanglingla ni Marcos Jr

USA KA MALINGLAHONG ISKEMA ANG gitanyag nga amnestiya sa rehimen US-Marcos II sa mga kanhing rebelde, matod ni Ka Bayani Obrero, tigpamaba sa National Democratic Front of the Philippines (NDF)-Negros sa dihang nagpahigayon ang National Amnesty Commission (NAC) og pagdawat sa aplikasyon para sa amnestiya sa mga kanhing rebelde sa Bacolod City, Negros Occidental gikan Hulyo 8 kutob Hulyo 12.

Ingon pa niya, "ang pagtanyag og amnestiya usa ka desperadong lakang sa rehimeng US-Marcos II aron makab-ot ang iyang pangandoy nga mabungkag ang tibuok rebolusyonaryong kalihukan niining tuiga. Tuyo niini nga dugang paligonon ang estado sa Stable Internal Peace and Security (SIPS) sa isla ug ipokus ang mga tropa sa Armed Forces of the Philippines (AFP) sa naghana nga gubat sa US batok sa Tsina."

Gipanghambog sa AFP nga himalatyon na ang rebolusyonaryong kalihukan, apan mayoriya sa giingon sa militar nga mga 'surenderi' mga mag-uuma nga gipasanginlang mga sakop ug nagpaluyo sa NPA.

Gipanawagan sa NDF-Negros sa mga Negrosanon nga "dili dapat malingla o mahaylo sa kwarta ug walay unod nga saad nga gitanyag sa pasistang AFP ug NTF-Elcac."

Samtang, giingon ni Ka Andrea Guerrero, tigpamaba sa Armando Sumayang Jr Command-New People's Army Southwest Negros Guerrilla Front (ASJC-NPA) nga "peke ang amnestiya nga gipatuman sa korap ug kontra-pumuluyong gobyerno ni Marcos Jr ug sa lunod-patay nga AFP, Philippine National Police (PNP) ug NTF-Elcac."

Ang mga surenderi walay tinuod nga garantiya gikan sa reaksyonaryong gobyerno. "Imbes nga irespeto ug ibalik ang ilang mga katungod sibil, bulnerable, ug sa daghang kaso, pugos pa silang gihimo nga espiya, impormer, ug giya sa panahon sa mga operasyong kombat ug Retooled Community Support Program (RCSP) sa AFP," sumala ni Ka Andrea.

Rebo

Ang ordinaryo nga tawo
Natural lang maghandom
Para sa ila kaugalingon
Ug sa ila mga hinigugma.

Pero para sa uban nga namuklat
Sa reyalidad ug kamatuoran,
Ang sakripisyo ug kalisdanan
Permi nila ginapanginbabawan.
Ang ila kaandamong mukat-on
Sa panginabuhian sa masa
Nagtudlo og mga batakang pamatasan
Ug magpalig-on pa sa ilang paglantawan.

Ang mga kasinatian
Kuyog ang masa'g kauban
Nahimong giya para mabalikan
Ang pangutana,
kung "para kang kinsa?"

Sa pagpadayon nga pagpatuman
Sa mga rebong gimbuhaton,
Nakita nila ang husto nga dalan
Padulong sa hingpit nga kadaugan.

Bisan pipila lang ang nangahas,
Nagsakripisyo silang biyaan
Ang komportableng kahimtang sa ila
Para makighiusa sa mayorya.

Kinabuhi man nila ihalad,
Kanunay silang naga-abante
Para sa katilingban
Nga wa'y gipahimuslan.

Normal lang nga makasinati
Og krisis sa kaugalingon
Kay bisan ang mga pukaw
Padayon pang nagremolde.

Ang higayong mag-atras
Kanunay gapaduol
Pero kini sige
ginapanginbabawan
Tungod ang mga rebolusyonaryo,
Prinsipyado ug dili ordinaryo.

Para kang Atty. Hannah Jay Cesista (Ka Maya), usa ka gradweyt sa UP-Cebu ug University of San Carlos, nga gisalbeyds niadtong Pebrero sa Bilar, Bohol uban sa upat pa ka mga hors de combat.

Pebrero 28, 2024

Oil palm nga plantasyon sa Candoni, halapad nga pagpangilog og kayutaan

SA LARGADANG PAGPATUMAN SA *NEOLIBERAL* nga patakaran sa rehimeng US-Marcos II, nangunang gipaboran niini ang mga langyaw'ng monopolyong korporasyon ug lokal nga agalong yutaan-komprador sa mga kaumahan ug kabukiran. Sa ilawom niining patakaran ang reaksyonaryong estado mismo, pinaagi sa iyang mga ahensya, ang nagmaniobra aron maangkon sa mga imperyalista ug nagharing hut-ong ang halapad nga kayutaang agrikultural para tukuran og agro-industriyal nga mga plantasyon sama sa *oil palm*. Walay konsensya og bangis nga gipalayas ang mga mag-uuma ug lumad nga nagpuyo ug nanginabuhi sa ilang lugar sa pila na ka dekada o siglo gikan pa sa ilang katigulangan. Mao kini ang nahitabo sa mga mag-uuma ug lumad sa kabukiran sa lungsod sa Candoni, Negros Occidental.

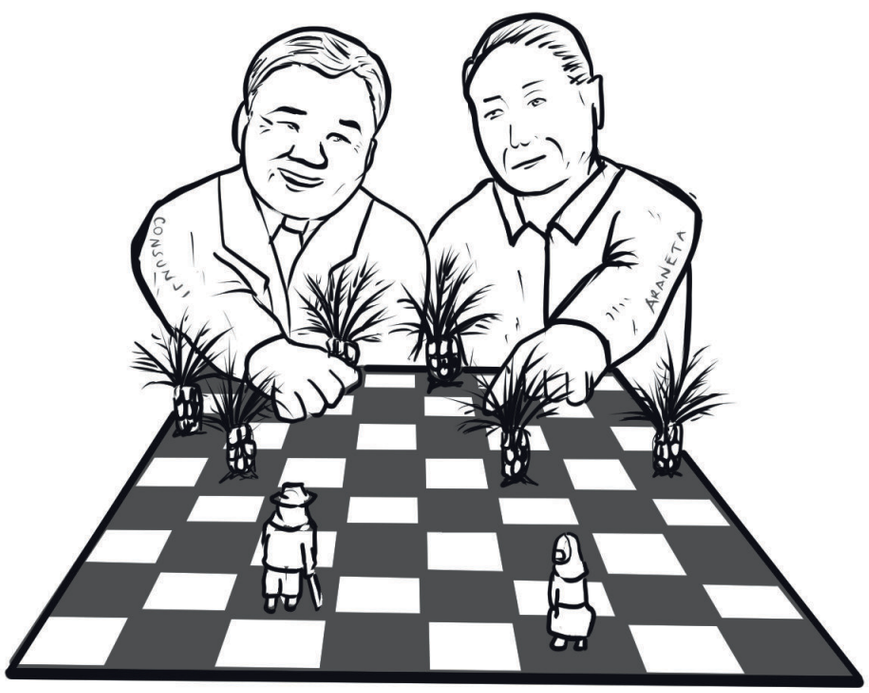
Pinaagi sa laway lang, pagpanglimbong ug pagpanuborno nakuha sa Hacienda Asia Plantation, Inc (HAPI), nga joint venture sa duha ka agalong yutaan-komprador nga Alfred Joseph Araneta kag Sirawai Plywood and Lumber Corporation nga gipanag-iya sa pamilya Consunji, ang 6,652 ka ektaryang kayutaan sa Brgy. Gatuslao, Agboy ug Payauan sa lungsod sa Candoni. Tungod sa Integrated Forest Management Agreement (IFMA) sa Department of Environment and Natural Resources (DENR), gitugutan ang HAPI nga magtanom og *oil palm* sa nasambit nga kayutaan sa sulod sa 25 ka tuig. Maapektuhan dinhi ang 1,000 ka pamilya sa mga mag-uuma lakip ang mga sakop sa nasudnong minoriya (IPS) nga 60-70 ka tuig na nga nagpuyo ug nanginabuhi sa Candoni. Sa 6,652 ka ektarya 4,000 ka ektarya niini gisakop sa IPs.

Sa karon, nagsugod na ang inisyal nga preparasyon para sa plantasyon. Naay *nursery* kini sa Brgy. Gatuslao nga gitamnan og 870,000 ka *seedling* gikan sa ubang mga nasud nga nagtanum og *oil palm*. Sa proseso sa pagandam sa yuta para tamnan, adunay 100 ka pamilya nga nadaut ang ilang mga uma nga gitamnan og mga mais, pinya, tubo ug mga utanon.

Sa Negros, usa ang kalasangan sa Candoni nga gi-upawan sa Insular Lumber Corporation (ILCO), Amerikano nga monopolyong logging nga korporasyon nga gipaburan ni kanhi diktador Ferdinand Marcos sa 1970s sa katungod nga mamutol og kakahoyan sa tibuok isla. Sa dugay nga panahon, wala gipaulian sa DENR ang kalasangan dinhi. Ang mga nagpuyo dinhi nga lumulupyo mao ang naginisyatiba nga mahimo kining yutang agrikultural para matamnan sa ilang kinahanglanon nga pagkaon. Ang mga mag-uuma nagpasa og aplikasyon sa DENR para sa IFMA aron sila ang magdumala niining yutang publiko para may kasegurohan sila sa ilang pinuy-anan ug panginabuhian. Apan naputol ang ilang paglaum sa dihang gi-award sa DENR ang IFMA sa mga agalong yutaan-komprador imbes sa ilaha.

Niadtong Oktubre 14, 2009, gi-award sa DENR ang IFMA kang Atty. Juan Orola, kanhi kongresista ug tag-iya og dakung maritime nga eskwelahan ug kumpaniya sa Bacolod City. Pinaagi sa malinglahong pagtukod og Agropolis Forest Farmers Association (AFFA) nga mao ang nag-aplay para sa IFMA. Wala pay lima ka bulan nga nahatag ang IFMA, gi-negosyar niya nga mabalhin kini kang Alfred Joseph Araneta nga tag-iya sa HAPI sa kantidad nga ₱10,150,000. Iligal kini sa

"Oil Palm..." sundan sa pahina 8

"Oil palm..." gikan sa pahina 7

probisyon sa IFMA. Dapat tulo ka tuig nga gidumala ang kayutaan nga gipailawom sa IFMA sa dili pa kini matransakyson nga mabalhin. Gi-aprobahan kini sa mismo sekretaryo sa DENR niadtong Marso 12, 2010. Gitonto ni Araneta si Orola pinaagi sa pag-isyu og tseke nga ₱3 milyones para sa pasiunang bayad nga walay unod ang akawnt sa bangko hangtod nga wala gayud may nakuha bisan singko si Orola sa tibuok nga kantidad nga ilang nasabutan.

Sa 13 ka tuig nga nabalhin sa kamot ni Araneta ang IFMA wala niya mapalambo ang maong yuta. Makapila ka higayong gireklamo sa lokal nga gobyerno ug residente ang HAPI sa DENR. Sa gihimong imbestigasyon sa DENR Region VI ug Forest Management Bureau niadtong Nobyembre 2018, nagpagawas kini og resolusyon nga kanselahon ang IFMA sa HAPI ug ipanghatag sa mga benepisyaryo nga mag-uuma tungod sa mga bayolasyon. Apan sa gihapon, gipaburan sa sekretaryo sa DENR ang HAPI ug niadtong Agosto 2023, gitugutan ang HAPI sa *joint venture* sa pamilya Consunji para sa pagtanum og oil palm.

Ang *palm oil*, lana gikan sa bunga *sa oil palm tree*, dakung negosyo sa kalibutan tungod sangkap kini nga kinahanglanon sa industriya sa pagkaon, produktong pangpa-gwapa ug *biofuels*. Ang Pilipinas niadtong 2022, ika-39 nga pinakadakung tig-eksport og krudo nga *palm oil* sa kalibutan. Ikasiyam usab kini nga pinakadakung tig-import sa naproseso nga *palm oil*. Sa Philippine Palm Oil Industry (PPOI) Road Map 2024-2033, target nga mapalapad ang tamnan sa *oil palm* sa tibuok nasud sa dugang nga 975,300 ka ektarya.

Napamatud-an usab sa tibuok kalibutan, nga ang industriya sa *palm oil* makaguba sa kinaiyahan tungod sa halapad nga pagpangkalbo sa mga kabukiran ug paggamit og makahilo nga mga kemikals. Kini magmugna og tuman nga paginit sa kalibutan, pagbaha ug paghilo sa kayutaan ug katubigan.

Ang halapad nga mga plantasyon sa *oil palm* sa nasud makita sa Mindanao, Luzon-Palawan ug Bohol nga niadtong 2023 nikabat na sa 63,933 ka ektarya. Nilambo kini pinaagi sa kuyanap nga pagpangilog sa kayutaan sa mga mag-uuma ug lumad sa kabukiran sa mga langyaw ug lokal nga korporasyon sa *palm oil* gikan pa niadtong dekada 70, sa panahon sa kanhing diktador Marcos Sr. Migamit kini og kabangis sa militar og pribadong mga *goons* aron hulgaon, harason, pamatyon ug ilaron ang mga mag-uuma ug lumad. Ang halapad nga kayutaan nga gipailawom sa repormang agraryo sa estado wala mabenepisyuhan sa mga mag-uuma tungod gipailawom kini sa iskemang *leaseback* ug *contract growing* sa tuman ka hataas nga katuigan og sa tuman ka mubong abang. Ang mga mamumuo sa plantasyon nag-antus sa maka-ulipong kahimtang sa pamuo ug suholan. Wala kini kalainan sa kabangis sa militar sa mga kabukiran ug siglo nga pagpangulipon sa mga mamumuo sa industriya sa kalamay sa isla sa Negros.

Gigamit sa langyaw'ng monopolyong korporasyon ug lokal nga nagharing hut-ong ang estado pinaagi sa mga ahensya niini nga DENR, National Commission on Indigenous Peoples (NCIP) ug Department of Agrarian Reform (DAR) kakuyog sa Armed Forces of the Philippines (AFP) nga instrumento para sa pwersado nga halapad nga pagpangilog sa kayutaan sa mga mag-uuma ug mga lumad sa kabukiran. Napaseguro sab niini ang proteksyon sa ilang pamuhunan pinaagi sa pagpakatap og tropa sa AFP sa mga lugar kung diin nagtunhay ang mga plantasyon. Ang pag-alsa sa katawhan sa paglapas sa ilang katungod sa yuta, tugbangan og kabangis sa militar. Ang mga lumulupyo sa kabukiran tungod wala nay panginabuhian, maka-ulipon nga magtrabaho sa mga plantasyon, magsalo sa kadaut sa kinaiyahan ug mag-antus sa tuman nga gutom ug kakabus.

Wala may nabag-o sa kon-

"Oil palm..." sundan sa pahina 9

Leaseback arrangement - dihadiha nga ipailawom sa aryendo ang tibuok kayutaang gipailawom sa repormang agararyo sa bili nga gikasabotan tali sa kooperatiba sa mga Agrarian Reform Beneficiaries (ARBs) ug agro-industriyal nga korporasyon nga gi-abagan sa DAR.

Contract growing - kasabutan tali sa kooperatiba sa ARB ug agro-industriyal nga korporasyon nga tamnan ang tibuok kayutaan nga napailawom sa repormang agraryo sa pananom pang-eksport. Pinansyahan sa korporasyon pinaagi sa loan sa pagtanum ug eksklusibong ibaligya ang ani niining korporasyon sa bili nga gusto niini.

Pagbatok sa proyektong plantasyon sa oil palm sa Candoni, nagpadayon

NAGPAHIGAYON OG DAYALOGO ANG DUL-AN 100 ka mga mag-uuma sa lokal nga pangagamhanan sa Candoni, Negros Occidental niadtong Hulyo 26 kalabot sa nahitabong pag-*bull-doze* sa ilang mga kayutaan para mahatagan og dalan ang ₱2 bilyones nga plantasyon sa *oil palm* nga gipanag-iya sa pamilyang Consunji. Gitambongan kini sa mga residente sa mga barangay sa Gatuslao, Agboy ug Payauan sa nahisgutang lungsod.

Gipanghimaraot sa mga mag-uuma ang *joint venture* tali sa Hacienda Asia Plantations Incorporated (HAPI) ni Alfred Joseph Araneta ug Sirawai Plywood and Lumber Corporation nga gipanag-iya sa pamilyang Consunji.

Gikahingawa sa mga mag-uuma nga ang maong proyekto makadislokar sa ilang mga pinuy-anan ug moguba sa ilang panginabuhian. Sumala nila nga sa 6,652 ka ektaryang giklasipika nga *forest land*, 4,000 ka ektarya niini ang sakop sa *ancestral domain* sa mga Indigenous Peoples (IPs). Gikwestyon sa mga mag-uuma ang desisyon sa Department of Environment and Natural Resources (DENR) sa pagtugyan sa Integrated Forest Management Agreement (IFMA) sa HAPI ug nganong gitugutan sa maong ahensya ang pagreklasipika sa ilang kayutaan paingon sa plantasyon sa *oil palm* sulod sa 25 ka tuig.

Sa pikas bahin, nahibaw-an usab sa mga mag-uuma nga sukad pa 2009 nga gigunitan sa HAPI ang IFMA ug ang kini nga kasabutan ang mahimo pang ipadayon sa sunod nga 25 katuig.

Sa maong dayalogo, gipasalig usab ni Mayor Rey Ruiz, nga iyang protektahan sa gihapon ang interes sa iyang mga lumulupyo ug ipaabot ang ilang kabalaka sa pagtagad sa HAPI.

Niingon usab ang mga abogado sa mga mag-uuma ug sa Gatuslao Agro-Forestry, Banana and Sugarcane Farmers' Association (GABASFA) nga

"Pagbatok..." sundan sa pahina 10

"Oil palm..." gikan sa pahina 8

tra-katawhan nga mga patakaran sa mag-amahan nga Marcos Sr ug Marcos Jr. Lauman pa ang kuyanap nga pagpangilog sa kayutaan sa mga mag-uuma ug lumad sa paglargada sa neoliberal nga patakaran sa estado sa Negros. Modagsa ang mga agro-industriyal nga plantasyon sa mga kabukiran dinhi sa isla dili lang sa Candoni. Kinahanglan ang maisogong pakigbisog sa mag-uuma ug lumad kakuyog sa mga demokratikong sektor aron depensahan ang ilang katungod sa yuta ug panalipdan ang kinaiyahan. Ang pag-asdang ug pagpakusog sa armadong pakigbisog napamatud-an na sa kasaysayan sa Negros nga mao ang makapalayas sa mga malupigon ug mapahimuslanong hut-ong sa mga kabukiran ug kaumahan. Mao usab kini ang nakapabalik sa yutang gitikad sa mga mag-uma ug lumad nga giilog sa ilaha. AP

SONA ni Marcos Jr, wala sa reyalidad

GITAWAG SA NATIONAL DEMOCRATIC FRONT of the Philippines (NDF)-Negros nga "naglutaw sa hangin ug wala mitakdo sa reyalidad" ang ikatulong State of the Nation Address (SONA) ni Marcos Jr niadtong Hulyo 22. Matod kang Ka Bayani Obrero, tigpamaba sa NDF-Negros, "gipasadahan lang ni Marcos Jr ang problema sa gutom ug kakabus sa katawhan apan wala may gitanyag nga kongkretong solusyon kondili pulos mga dili signipikanteng ayuda."

Dugang pa ni Obrero, wala sab gilakip sa iyang SONA ang negosasyong pangkalinaw bisan pa sa gipirmahan nga *joint communique* tali sa Gobyerno sa Republika sa Pilipinas ug sa NDFP niadtong Nobyembre 2023.

Mas gipadaku pa ni Marcos Jr ang isyu sa POGO ug pagpakaaron-ingnon niya nga nasyunalista para matabunan ang iyang pagka-papet sa US sa iyang paghimo sa Pilipinas isip base militar niini para sa naghana nga inter-imperyalistang gubat sa US batok China.

Samtang, gipahayag sa tsapter sa Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid (PKM) sa Central Negros nga gibati sa katawhan ang 'Bigong Pilipinas' ubos sa iyang paghari. Matod sa grupo, nagpabiling buta ug bungol si Marcos Jr sa kahimtang sa mga mag-uuma sa Central Negros gani, ang iyang gitawag nga 'kalambuan' wala gayud naglakip sa sektor sa mag-uuma.

Dismayado ang Kabataang Makabayan (KM)-Central Negros sa SONA ni Marcos Jr tungod wala gihisgutan ang gi-atubang nga kalisdanan sa sektor sa kabatan-onan. "Klaro ang adyenda sa rehimen ug DepEd nga usbon ang kasaysayan ug ang pagmilitarisa sa mga eskwelahan. Makita kini sa ilang desperadong paninguha nga ipatuman ang Matatag Curriculum ug mandatory ROTC. Dugang pa, matag tuig gi-ibanan ang badyet sa mga *state universities* aron paburoton ang pondo para sa gasto militar," sumala ni Ka EK Jacolbe, tigpamaba sa KM-Central Negros.

Para kang Ka JB Regalado, tigpamaba sa Leonardo Panaligan Command-New People's Army Central Negros Guerrilla Front (LPC-NPA) walay malauman ang hut-ong anak-sa-buhat sa SONA ni Marcos Jr tungod pulos pasalig ug 'singgit sa bulan' ang unod niini ug nagalagad sa ekonomikanhon ug pulitikal nga kagustuhan ug interes sa mga dagkung agalong yutaan, lokal nga burgesya komprador ug mga burukrata kapitalista.

Walay kalahian ang SONA ni Marcos Jr sa nangagi. "Sa esensya, ang SONA ni Marcos Jr nagpahumot sa tinuod nga pasista, neoliberal ug imperyalistang katuyoan sa rehimeng US-Marcos II," ingon ni Ka Dionesio Magbuelas, tigpamaba sa MCC-NPA.

Ingon man, nagpahigayon og tibuok-adlaw nga puasa ang usa ka gatos ka mga binilanggong pulitikal sa isla sa Negros panahon sa SONA ni Marcos Jr. Ilang gipanawagan sa rehimen ang hinanaling pagpagawas sa mga binilanggong pulitikal sa makatawhanong basehan susama sa mga masakiton ug ang mga edaran, ug subling pagpabalik sa negosasyong pangkalinaw tali sa GRP ug NDF. AP

"Pagbato..." halin sa pahina 9

andam silang mopasaka og Writ of Kalikasan sa Korte Suprema batuk sa giingong proyekto tungod magdala kini og peligro sa kinaiyahan ug sa seguridad sa pagkaon.

Samtang, gipanghimaraut sa Kilusang Magbubukid ng Pilipinas–Negros ang DENR, environment committee sa local government unit (LGU) ug LGU mismo sa pagaprobar sa reklasipikasyon sa maong kayutaan nga walay paigong pagkonsidera sa epekto sa kinabuhi ug panginabuhian sa mga residente ug sa kinaiyahan.

Mipaabot usab og kabalaka ang Paghidaet sa Kauswagan Development Group (PDG), usa ka *non-government organization* nga ningtabang sa mga mag-uuma, sa potensyal nga epekto sa kinaiyahan ug sa katawhan sa plantasyon sa *palm oil*.

Ingon man, ang Negros Initiative for Climate and Environment (NICE), usa ka organisasyong tigpanalipod sa kinaiyahan, pinaagi sa ilang gipagawas nga *position paper* niadtong Agosto 12, nanawagan sa DENR nga undangon ang pagtanum og *palm oil* ug dapat subling palawman ang daghang mga importanteng mga isyu nga angayang tubagon susama sa impak sa kinaiyahan, pagkabalido sa ilang gigamit nga instrumento (IFMA), ug epekto sa lokal nga komunidad. AP

Pagpang-atake sa mga NGO sa Negros, minggrabe

SUNUD-SUNOD ANG PAGPANG-ATAKE SA REAKSYONARYONG gobyerno sa Paghida-et sa Kauswagan Development Group (PDG) Inc, usa ka non-government organization (NGO) sa sur nga bahin sa Negros.

Gipasakaan sa reaksyonaryong gobyerno og hinimo-himong kaso nga "*terrorism financing*" o paglapas sa Terrorism Financing and Suppression Act of 2012 niadtong Abril 18 sila si Clarissa Ramos, Felipe Levy Gelle, Federico Salvilla, ug Perla Pavillar, kakuyog sab si Darryl Albañez nga dili sakop sa PDG Inc. apan nakigtinabangay sa ilang mga aktibidad.

Matod sa PDG Inc. nga dili makatarunganon ang pagpasaka og kaso nga "*terrorism financing*" batok sa mga aktibo ug kanhing mga sakop sa NGO. Dugang pa sa grupo nga gigamit sa estado ang kining alegasyon para ipagawas nga ilehitimo ang ilang organisasyon ug mapanaugan og silot.

Isip pakighiusa sa PDG Inc, naglunsad og usa ka piket-rali ang mga suporter niini atubangan sa Hall of Justice sa Bacolod City niadtong Mayo 10. Ilang gipanawagan nga ibasura ang susamang kaso sa mga development worker.

Samtang, niadtong Hulyo 17, nakadawat usab og pahibalo ang opisina sa PDG Inc nga nasirado ang ilang akawnt sa Rizal Commercial Banking Corporation (RCBC), sa Kabankalan City, Negros Occidental kung sa diin nagmentinar sila og akawnt para sa pondo nga naggikan sa lokal ug internasyunal sukad pa 1995 nga gigamit para sa ilang mga proyekto. Wala mihatag og igong rason ang bangko kung unsa ang

"Pagpang-atake..." sundan sa pahina 12

5 ka organisador nga biktima sa hinimo-himo nga kaso, gibuhian

GIBASURA SA KORTE ANG GIPASAKANG kaso nga *illegal possession of firearms and explosives* batok kang Imelda Sultan, lider-mamumuo ubos sa National Federation of Sugar Workers (NFSW)-North Negros niadtong Hulyo 10. Samtang, gibuhian usab ang upat sa gitawag nga Escalante 8 nga sila si Joel Guillermo, tigpamaba sa NFSW-North Negros, Leon Charita nga sakop sa NFSW-Toboso, ug Rolly Hernando ug Kenneth Serondo nga susamang sakop sa Teatro Obrero human gibasura sab sa korte ang susamang kaso niadtong Hulyo 31.

Mahinumduman nga gidakop si Sultan kuyog kang Linda Perocho, sakop usab sa NFSW niadtong Nobyembre 1, 2019 gamit ang usa ka depektibong search warrant gikan kang Judge Cecilyn Burgos-Villavert sa Quezon City Trial Court. Unang naabswelto si Perocho sa dihang gibasura ang iyang kaso niadtong Mayo.

Ang giingong mandamiento ang dili makatarunganong basehan sa pag-aresto ug pagbilanggo sa 57 ka mga aktibista sa Negros sa gipahigayon nga sunud-sunod ug halapad nga *crackdown* sa mga upisina sa mga progresibong organisasyon niadtong Oktobre 31 ug Nobyembre 1, 2019. Gani, gipanawagan sa mga grupo sa tawhanong katungod ang pagdiskwalipika kang Villabert sa bisan unsang hataas nga posisyon sa hudikatura sa dihang girekomenda siya sa pusisyon sa Court of Appeals niadtong Mayo.

Samtang, biktima sab sa pagpangtanom og ebidensya ang Escalante 8 human nga gibabagan sa 79th IB sa usa ka tsekpoynt ang ilang sakyanan nga gigamit sa rekorida para sa pagpangandam sa komemorasyon sa Escalante Massacre niadtong Septembre 18, 2019 sa Brgy. Jonob-jonob, Escalante City, Negros Occidental.

Matod sa NSFW, naangkon ang kadaugan tungod sa padayong pagkampanya pinaagi sa pag-away sa korte, paglunsad og mga protesta sa kadalanan ug pagkab-ot sa mga internasyunal nga opisina. "Tumong lang sa mga ahente sa gobyerno nga pakamenoson, hadlukon ug paundangon sa paglihok ang pundok sa mga maumuo sa katubhan nga nakigbisog."

Nagapabilin pa gihapon sa prisohan sila Bienvinedo Ducay nga sakop sa NFSW, Aiza Obreso sa KADAMAY, ug Carlo Apurado ug Reynaldo Saura nga mga sakop sa Teatro Obrero.

Dugang pa sa NFSW, kabahin kini nga kadaugan sa panawagan nga buhian ang tanang mga binilanggong pulitikal nga biktima sa kabangis sa reaksyonaryong estado. AP

Kahimtang sa mga poldets sa mga prisohan sa Negros

ANG POLDETS (O POLITICAL DETAINEES) ug uban pang mga piniriso nag-antus sa grabing pagpasibaya sa reaksyonaryong gobyerno sa ila nga mga gipangtanggong sa prisohan.

Usa ka dagway niini ang kahuot sa mga prisohan, kung diin naulawan gani ang Pilipinas isip siya maoy ikatulo sa tanang kanasuran sa tibuok kalibutan kung diin labing nagpunsisok ang mga piniriso. Gawas lamang sa usa o duha ka matawag nga modelo kunohay nga prisohan sa tibuok isla, huot gayud kaayo ang mga prisohan sa Negros. Pananglitan, sa usa ka *city jail* sa norteng bahin sa isla, mayoriya sa mga poldets ang napugos sa paghigda sa semento sulod na sa pila ka tuig tungod sa kakulang og tarima (o *double deck* nga katri). Sa usa sab ka municipal jail sa sentral Negros nga dunay kapin sa 100 ka piniriso, 30 lamang nila ang maka-okupar og tarima, maong magsinardinas na lang sila og higda aron makalikay sa pagtulog sa semento ang lain pang mga piniriso. Bisan pa man, daghan lang gihapon sa mga piniriso ang mapugos pagkatulog sa semento.

Dugang nga risgo sa kahimsog- pisikal ug mental- sa mga poldets ug uban pang piniriso ang paghikaw kanila sa *sunning* o pagpaadlaw, ilabina gikan sa alas 6 hangtod alas 9 sa buntag. Sa usa ka *city jail* sa sur nga bahin sa Negros, tugotan lamang ang mga piniriso og 30 minutos matag adlaw nga *sunning*, ug dayon, i-*padlock* na sila sa ilang huot kaayong mga selda hangtod na sa gabii. Sa usa sab ka *municipal jail* sa sentral nga bahin sa isla, aduna lamang 1 ka oras nga *sunning* ang mga piniriso matag bulan.

Laing bug-at nga suliran sa mga poldets ug ubang piniriso ang kakulang sa badyet sa pagkaon. Sa pagkakaron, naga-alokar lamang og P70 nga inadlaw'ng badyet matag piniriso ang reaksyonaryong Kongreso. Apan, tungod sa grabeng pangurakot, ug usab, sa kakulang sa daan nang kulang nga pondo alang sa uban pang panginahanglan sa prisohan, ginagasto kini dili lamang alang sa pagkaon sa piniriso, kundili lakip na sa krudo panahon sa *hearing*, sa pag-abi-abi sa mga

"Kahimtang..." sundan sa pahina 13

"Pagpang-atake..." gikan sa pahina 11

ilang bayolasyon.

Gihulga sab sa militar ang mga opisyales ug myembro sa asosasyon sa mag-uuma nga gitabangan sa PDG Inc. sa mga barangay sa Orong, Salong ug Hilamonan, tanan sa Kabankalan City ug Brgy. San Juan, Binalbagan, Negros Occidental. Gipugos sila sa militar nga papirmahon og resolusyon nga isalikway ang PDG Inc. nga gi-akusahan sa mga sundalo nga may kalambigitan sa Communist Party of the Philippines (CPP) ug New People's Army (NPA).

Gikondenar usab sa Human Rights Advocates Negros (HRAN) ang 15th IB sa pagpangharas ug pagpanghulga sa kinabuhi ni Joselito Macapobre, usa ka mananagat ug usa sab sa mga testigo sa PDG Inc. batok sa kaso nga gi-atubang sa mga istap niini. Pugos nga gisulod ang iyang balay niadtong Hunyo 11, sa Brgy. Guiljungan, Cauayan ug gipang-ukay ang ilang mga gamit. Sa wala pa kini, gipatawag si Macapobre sa mga sundalo para iatras ang iyang pamahayag ug pagsuporta sa PDG Inc.

Minggrabe ang pagpang-atake sa reaksyonaryong estado sa PDG Inc. sukad nga gipatay si Atty. Benjamin Ramos Jr, nagbarug nga *executive director* niini, niadtong 2018. Ang PDG Inc. gitukod niadtong 1980 nga nag-adbokasiya sa pagsulong sa katungod sa mga mag-uuma ug mga mananagat para sa sustenableng agrikultura ug repormang pangkatilingban.

Ingon man, tulo ka NGO sa Negros Oriental nga mao ang Negros Oriental Network of NGOs (NegOrNet), Panaghugpong sa Tuburan for Rural Women Empowerment & Development Inc. ug Panaghupong sa mga Gagmay nga Bayanihang Grupo sa Negros Oriental (PaGBaG-o) ang gipasakaan og susamang kaso nga "*terrorism financing*" niadtong Mayo 13.

Gikan pa sa milabay'ng tuig nga gipang-redtag sila sa Armed Forces of the Philippines (AFP) nga naghatag og pundo sa NPA. Gihimakak kini niining mga grupo tungod mga partner usab sila gani sa probinsyal ug lokal nga gobyerno sa pagpahigayon og mga sosyal nga serbisyo sa mga kabus sa komunidad.

"Kahimtang..." gikan sa pahina 12

bisita, ug uban pang mga gastohanan. Gawas pa, ang maong pondo wala na gayud maduganngan sukad pa sa 2018, bisan pa man sa grabeng pagsaka sa presyo sa mga batakang palaliton ug serbisyo.

Mipasamot sa maong pait nga kahimtang sa mga piniriso ang pag-limit sa mga prisohan sa pagpasulod og pipila ka batakang panginahanglan nga gihatod sa midalaw nga pamilya sa mga piniriso. Ginahimo kini aron mapugos ang mga piniriso nga mopalit ngadto sa kunohay tindahang kooperatiba nga gipadagan sa mga gwardiya sa prisohan. Pananglitan, sa usa ka *city jail* sa sentral Negros, 3-5 lamang ka *stick* sa kape ug 3 lamang ka *sachet* sa *shampoo* ang gitugotang matunol ngadto sa piniriso nga dunay dalaw. Ang mga batakang palaliton sulod sa prisohan dunay 50-90% nga patong sa presyo, ug kini maoy nagpasiguro nga matag bulan, adunay madawat nga "dibidindo" ang mga gwardiya sa prisohan.

Laing dakung suliran sa daghang prisohan ang kakulang o kawalay tubig. Sa usa ka *city jail* sa norte nga bahin sa Negros, mapugos ang mga piniriso nga mogasto og hapit P1,000 kada bulan alang sa imnonon nilang *mineral water* nga gibaligya sa tindahang kooperatiba sa mga gwardiya, tungod hinay kaayo ang agas sa kolor-lapuk pa gyud nga tubig gikan sa gripo. Samtang sa usa ka *municipal jail* sa sentral nga bahin sa isla, wala gayud bisan gamay nga agas ang gripo, maong mapugos ang mga piniriso nga mogasto og hapit P1,500 matag bulan alang sa *mineral water* nga ilang imnonon ug gamiton sa pagpangluto, ug usab, para panghugas og plato, pangkaligo ug pangbubo sa kasilyas.

Kulang usab kaayo, sa kinatibuk-an, ang mga programa ug serbisyo aron dili mag-antus sa kamingaw ug kaburyong ang mga piniriso.

Labing dakung hisgutanan niini mao ang paghatag og kahigayonan nga makakontak ang mga piniriso sa ilang pamilya, kaparyentehan ug kahigalaan. Samtang halos tanang prisohan ang nagatugot og *video call* o bisan na lang *voice call*, kasagaran kini adunay bayad (para kuno sa load), gipaubos sa areglong turno-turno (kausa lamang makagamit matag bulan o matag semana), limitado ang gidugayon (5-10 ka minutos matag higayon), ug walay *privacy* (anaa ra sa duol ang gwardiya).

Tulo hangtod unom ka adlaw matag semana, mahimong madalaw sa ilang mga pamilya ang mga piniriso. Apan, daghang mga prisohan sa Negros ang naglimita pag-ayo sa gidugayon sa pakighimamat nila sa ilang suod nga pamilya. (Subay sa reaksyonaryong balaud nga Republic Act 7438- o Balaud Alang sa Pipila ka Katungod sa mga Piniriso-ang suod nga pamilya sa piniriso mao ang iyang asawa o bana (o pamanhunon), mga anak, mga ginikanan, mga igsoon, mga uyoan o iyaan, ug mga pagumangkon). Ang maong dili-makatarunganong regulasyon, tino nga nagalapas sa mga katuyoan ug tumong, dili lang sa nasambit nga reaksyonaryong balaud, kundili sab, sa gitawag nga 2015 United Nations Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (o Nelson Mandela Rules).

Alang sa reaksyonaryong gobyerno, ang katuyoan kuno sa mga prisohan mao ang gitawag nga rehabilitasyon sa mga piniriso. Sa pagkakaron, ang labing kumon nga dagway niini mao ang pagpasulod og daghang grupong relihiyoso nga naglun-

sad og misa, prayer meeting ug susamang aktibidad. Pipila sab ka prisohan ang adunay programa sa Alternative Learning System (o ALS), aron makaangkon ang mga piniriso og diploma sa elementarya ug *junior high school*. Apan talagsaon kaayo ang mga prisohan nga adunay mabungahong *income-generating project*, sama sa pagpananum og utanon ug paghimo og tinapay.

Dili tanang prisohan ang dunay igong pasilidad alang sa kalingawan sa mga piniriso. Pananglitan, sa usa ka *municipal jail* sa sentral Negros, gihimong turno-turno ang paggamit sa mga piniriso sa gamay'ng *basketball court*. Sa laing prisohan nga adunay sobra sa 100 ka piniriso, usa lamang ka selda ang adunay TV alang sa kalingawan sa tanan.

Sa kinatibuk-an, kining giingong programa alang sa kuno "rehabilitasyon" nagsilbi lamang isip pa-konswelo-de-bobo ngadto sa mga piniriso nga kadaghanan

"Kahimtang..." sundan sa pahina 14

ISKULHAWS

Alang-alang pyudal nga sistema sa ekonomiya sa Pilipinas

MAHINUNGDANON PARA SA TANANG MGA matinud-anon nga proletaryong rebolusyonaryo ang pagsagop sa analisis nga alang-alang kolonyal ug alang-alang pyudal sa atong nasud Pilipinas. Ngano man? Tungod diri giplastar ang makihut-ong nga basehan sa estratehiya ug taktika nga demokratikong rebolusyon sa katawhan pinaagi sa malanatong gubat sa katawhan. Pundamental kini nga lawom nga masabtan sa tanang rebolusyonaryo.

Usa kini sa mayor nga gitul-id sa Ikaduhang Dungganong Kalihukang Pagtul-id sa dekada '90. Nikaylap sa nasudnong kapangulohan sa Partido nga dili na alang-alang pyudal ang sistemang pang-ekonomiya sa Pilipinas kondili alang-alang kapitalista na. Kini tungod gideklarar sa naglihis nga mga elemento nga urbanisado na ang Pilipinas sa simpleng basehan nga midaghan na ang paktorya ug populasyon sa kasyudaran gani midaghan na ang mga mamumuo kaysa sa mag-uuma. Ang kining sayop nga pag-analisar nagbunga sab og sayup nga estratehiya ug taktika nga estratehikong kontra-opensiba (SCO) aron molukso paingon sa hinanaling kadaugan sukwahi sa teorya nga malanatong gubat sa katawhan. Ang mayor nga nataran sa gubat dili na sa kabukiran kondili sa parlyamentaryo na o anaa na sa kasyudaran para sa paglunsad og insureksyunismong urban.

Nagpakita lamang kini sa pagguba sa batakang prinsipyo o tuman ka mabaw nga pagsabot ug kahibalo sa sistemang pang-ekonomiya sa atong nasud. Naghulagway usab kini sa kakulang sa teoritikal nga pagtuon ug kahibalo, ug

"Alang-alang.." sundan sa pahina 15

"Kahimtang..." gikan sa pahina 13

biktima man gayud sa mapahimuslanong sistema sa katilingban. Sa pipila sab ka higayon, nagamit gyud kini alang sa kontra-insurhensyang katuyoan sa reaksyonaryong gobyerno. Pananglitan, sa usa ka *city jail* sa sentral nga bahin sa isla, adunay mga higayon nga nagasabwag ang usa ka relihiyosong grupo og kontra-rebolusyonaryong propaganda panahon sa pagwali. Ug sa usa sab ka *city jail* sa sentral Negros gihapon, giproklamar ang paggradwar sa mga poldets sa ALS isip kuno buhing pamatuod nga "mibalik na ang kanhi mga NPA sa sabakan sa balaud, ug mitalikod na gayud sila sa armadong pagpakigbatok sa gobyerno."

Ang daghang mga suliran sa prisohan gipasamot pa gayud sa dili-malalis nga reyalidad sa korapsyon ug usab, sa pagpatuman sa mapigutong mga palisiya, labina ngadto sa mga poldets. Pananglitan, matawag nga "SOP" (o Standard Operating Procedure) nga ang badyet para sa pagkaon sa mga piniriso ginakaltasan daan sa ang-ang nasyonal ug rehiyonal, ayha pa kini moabot sa matag prisohan. Sa kadaghanan sab nga prisohan, hugot nga gina-monitor pinaagi sa mga gwardiya ug mga asset nilang piniriso ra sab, ang tanang lihok ug dalaw sa mga poldets, ug gina-did-an sab sila nga makaangkon og posisyon sa pangkat (o sa kapunongan sa mga piniriso). Ang pinakagrabeng pananglitan niini mao ang sa usa ka *city jail* sa norte nga bahin sa Negros, kung diin ginahikawan ang mga poldets sa ilang katungod nga makighimamat sa ila mismong isig-ka-poldets nga dili nila ka-selda.

Ang pait kaayong kahimtang sa mga poldets nagapakita nga gilupigan ug gilutos gayud gihapon sa reaksyonaryong gobyerno ang mga rebolusyonaryo ug aktibista nga ilang gipangtanggong sa prisohan. Sa ingon, adlaw-adlaw niining gina-butyag sa mas daghan pang piniriso ug sa tibuok katawhan ang kainutil sa usa ka reaksyonaryong sistema sa hustisya diha sa usa ka dunot nga katilingbanong sistema.

Sa mosunod nga isyu: Ang dili-mapuong diwa sa mga poldets alang sa pag-alagad sa katawhan

"Alang-alang..." gikan sa pahina 14

praktikal nga gimbuhatong SICA (social investigation and class analysis o pagpakisusi sa katilingban ug pag-analisar sa mga hutong). Wala nila gigamit ang gipunting ni Lenin nga kalag sa Marxismo-Leninismo nga “kongkretong pag-analisa sa kongkretong kahimtang” ug ang gitudlo ni Mao Zedong nga "pagpangita sa kamatuoran gikan sa mga hitabo o datus."

Unsa ba ang alang-alang pyudalismo?

Matod pa sa pagpatin-aw ni Kaupod Joma, "ang inter-aksyon sa langyaw'ng imperyalismo (partikular ang imperyalismong US sa Pilipinas) ug lumad nga pyudalismo nagbunga sa gitawag nga alang-alang-pyudalismo."

Sa dihang gisakop sa imperyalismong US ang Pilipinas niadtong 1900 gipabilin niini ang lumad nga pyudalismo nga napundar sa ilawom sa kolonyalismong Espanyol sa sulod sa masobra 300 ka tuig. Kini aron magsilbi nga iyang baseng sosyal ug isip tuburan sa hilaw nga materyales ug baratong kusog-pamuo para sa iyang mga industriya ug ingonman, han-ukanan sa nahumang produkto ug sobrang puhunan.

Ang ekonomiyang paigo-sa-kaugalingon nga kinaiya sa pyudal nga sistema nga napulihan sa sistemang komodite (o baligyaanay) ug ang paggamit sa kwarta isip instrumento sa pagbaligyaanay sa ilawom sa paghari sa imperyalismong US. Mipatigbabaw sa nasud ang produksyon ug baligyaanay sa mga hilaw nga materyales para sa mga industriya sa mga kapitalistang nasud hilabina ang produktong agro-industriyal ug pagmina, dili na produksyon ug baligyaanay para sa mga batakang kinahanglanon sa nasud ug katawhang Pilipino. Nabangkrap ang lokal nga produksyon ug agrikultura tungod sa kakulang sa suportang serbisyo sa tuyo nga mapasayon ang pagsulod sa mga *imported* nga nahuman na nga produkto gikan sa mga kapitalistang nasud. Sa ingon niini namugna ang kinaiya sa ekonomya nga nagsalig sa importasyon ug nakasentro sa eksport nga kinaiya sa sistemang alang-alang pyudal.

Sa ekonomiyang alang-alang pydalismo, dili na hut-ong agalong yutaan (AY) ang mayor nga may gahum kondili ang hut-ong dalagkung komprador burgesya (DKB) nga mao ang mayor nga tigbaligya kag pinansyal nga ahente sa langyaw nga monopolyong kapitalismo og nakapanag-iya og dakung luna sa kayutaan ug pang-ekstraksyon nga mga enterpresa nga nagsilbi isip base para sa pag-eksport sa mga hilaw nga materyales hulip sa mga kagamitan ug uban pang manupraktura gikan sa gawas sa nasud. Ang mga iladong DKB sa nasud mao ang pamilyang Sy, Razon, Villar, Ang, Tan, Zobel de Ayala, Consunji, Aboitiz ug uban pa. Gitawag usab silang mga agalong yutaan-komprador tungod dili lang sila mga DKB kondili mga agalong yutaan usab.

Ang Negros usa sa panang-litan sa ekonomiyang alang-alang pyudalismo—ang pagka-higot sa isla sa industriya sa kalamay para matubag ang ki-nahanglanon nga hilaw nga materyales sa mga industriya sa mga langyaw'ng monopolyo kapitalista. Isip “*sugar bowl*” sa Pilipinas, duha sa tulo (2/3) sa produksyon sa kalamay ang gikan sa Negros. Gitamnan og tubo ang 62 porsyento sa iyang kayutaan ug 12 sa 27 ka galingan sa kalamay ang ania diri. Ang mga mamumuo sa katubhan nga kapin sa 380,000 ang midawat og dili makabuhi

"Alang-alang..." sundan sa pahina 16

Balita sa Isla

Mga grupo sa Negros nanghimaraut sa ikatulong SONA ni Marcos

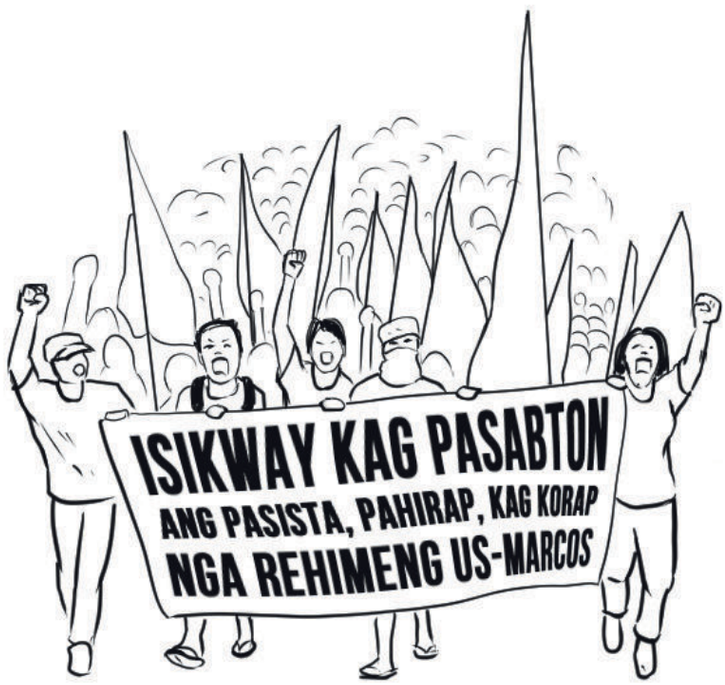
Ang mga multi-sektoral nga grupo nga gi-pangulohan sa Bayan-Negros mihimo og rali-protesta sa Fountain of Justice sa Bacolod City, Negros Occidental sa milabay'ng Hulyo 22 aron sawayon ang administrasyon ni Marcos sa iyang mga bakak nga mga saad niining tuiga nga State of the Nation Address (SONA). Ang mga grupo nag-ingon nga walay signipikanteng mga pagbag-o o paglambo sa Bagong Pilipinas ni Marcos. Inay, ang gi-atubang nga ekonomikanhong krisis sa ordinaryong pumuluyo mas nigrabe pa. Ila sab gisaway ang administrasyon ni Marcos sa ma-usikong paggasto sa SONA.

Giduso sab nila si Marcos nga seryosong padayunon ang pakig-istoryahanay sa kalinaw sa NDFP aron matubag ang ugat sa armadong kon-plikto. Ang iyang pagbatok nagpasabot lang nga gusto niya og gubat susama sa iyang gisundan nga si Duterte, sumala sa Bayan-Negros.

Mga drayber sa tradisyunal nga dyip gisaulog ang pagka-suspenso sa PUVMP

Niadtong Agosto 1, ang mga opereytor sa tradisyunal nga dyip sa Bacolod City, nga gipangu-

"Balita..." sundan sa pahina 17

Praymer sa Marxismo
(gihubad ngadto sa hiligaynon)
ni Ka Jose Maria Sison
ma-download na sa
www.negrosrevportal.wordpress.com

I-SCAN ANG CODE PARA MAKAKUHA OG KOPYA

"Alang-alang..." gikan sa pahina 15

nga suholan ug gipailawom sa maki-ulipong kondisyon sa mga asyenda. Ingon man, ang kapin sa 18,000 ka mamumuo sa sentral ang midawat og tuman ka mubo nga suholan ug walay kasegurohan sa trabaho. Ang halapad nga kabukiran niini gimina sa makaguba ug makadaut nga mga minahan sa langyaw'ng korporasyon ug gitamnan sa mga tanom pang-eksport susama sa oil palm, kape, pinya ug saging.

Ang nagkarabe ug nagkalawom nga permanenteng krisis sa alang-alang kolonyal ug alang-alang pyudal nga sistema sa nasud kasumpay sa milanat na nga depresyon sa kalibutanon nga sistemang kapitalista. Dapat hugot nga gunitan sa tanang re-bolusyonaryong pwersa ang hustong pag-analisar sa katilingbang Pilipino isip alang-alang kolonyal ug alang-alang pyudal aron mas mohugot ang paghupot sa hustong pampulitikang linya sa demokratikong rebolusyon sa katawhan pinaagi sa mala-natong gubat sa katawhan aron matapos ang kining mapahimuslanon nga sistema ug mahulipan sa sistemang sosyalista.

Sa Tinuod Lang...

Walay nahitabong reporma sa yuta sa panahon ni Marcos Jr, ang iyang ***gipanghambog*** nga pag-apod-apod og 130,000 ka mga titulo mao ang implementasyon sa SPLIT program; nga sa baylo sa collective CLOA, gi-apod-apod niya na ang indibidwal nga titulo sa matag benepisyaryo.

Kataw-anan ang datus sa NEDA nga ***₱64 pesos nga bili*** sa matag adlaw nga pagkaon o ***₱21 kada kaon*** sa kada Pilipino ma-isip nga dili na kabus kay ***presyo pa lang sa bugas, ₱55 matag kilo ang pinakamubo***.

"Balita..." gikan sa pahina 16

lohan sa Kabakod Negros Transport Coalition (KNETCO) ug UNDOC-PISTON, mihatag og libreng sakay sa mga pasahero gikan alas tres kutob alas singko sa hapon aron saulugon ang ilang temporaryong kadaugan human sa resolusyon sa Senado nga nanawagan para sa pagsuspenso sa PUV modernization program. Gi-unhan kini og karaban sa masobra 200 ka mga drayber. Bisan niining mubo lang nga panahon nga kadaugan, nagpadayon silang nanawagan para sa hul-os nga pagbasura sa programa sa modernisasyon.

Mga kabus nga taga-dakbayan mingsukol sa hulga sa dislokasyon sa ilang pinuy-anan

Masobra sa 4,060 ka bubong ang anaa sa peligro nga madislokar tungod sa bag-o lang nga kasabotan sa Department of Environment and Natural Resources (DENR) ug Bacolod Local Government Unit (LGU). Ang kasabotan, nga gipangulohan ni Bacolod City Mayor Benitez, adunay kalambigitan sa pag-aplay og special patent sa mga pangpublikong mga kayutaan sa 10 ka mga barangay sa syudad. Gihisgutan kini sa panahon sa porum sa pangpublikong kayutaan nga gipangulohan sa mga grupo sa mga kabus nga taga-dakbayan niadtong Hulyo 28.

Ang katuyuan sa porum mao nga palig-unon ang baruganan sa mga komunidad sa mga kabus nga taga-dakbayan ug uban pang mga apektadong sektor aron militanteng mosukol para sa ilang katungod sa matarung ug disenteng mapuy-an nga balay.

Mga kabatan-onan ug mga estudyante sa Negros gigraduhan ang administrasyon Marcos nga "failure"

Masobra sa 60 ka kabatan-onan ug mga estudyante ang nagtigum para sa Negros State of the Youth Address niadtong Hulyo 27, usa ka semana human sa State of the Nation Address ni Pres. Marcos Jr. Ilang gipunting ang padayong komersyalisasyon sa edukasyon ug atake sa academic freedom isip basehan sa pagsaway sa sobra duha ka tuig ni Pres. Marcos isip "*failure* o wala nakapasar." Naglatid usab sila og mga demanda sa mga kabatan-onan, nga nag-unod og panawagan sa mga administrador sa mga eskwelahan nga silotan ang *red-tagging* sa mga kampus ug dapigan ang *academic freedom* sa mga lider og mga estudyante. AP

Visayas News

13 ka mag-uuma, 7 ka menor de edad, gisikop sa 74th IB sa Samar

GISIKOP SA MGA PWERSA SA 74th IB ang duha ka mga mag-uuma nga sila si Ryan Arnesto ug Marlo Turbanada niadtong Hulyo 8 sa Sityo Canonghan, Brgy. Osmeña, Palapag, Northen Samar sa dihang niadto sila sa koprasan para magkuha og uling.

Sumala sa mga nakasaksi, gitortyur ug gipatay sa nasambit nga mga militar si Arnesto pagkahuman sa pag-aresto kaniya. Gigapos siya sa punoan sa lubi, gihigtan ang ulo ug gibira-bira ug pagkahuman, girakrakan siya og bala. Dili pa kontento ang mga militar, ilang giguyod ang patay'ng lawas ni Arnesto paingon sa kasikbit nga barangay.

Samtang si Turbanada, nakahiagum usab og pisikal ug mental nga tortyur ug gipugos nga mahimong giya sa nasambit nga mga militar sa ilang mga operasyong kombat batok sa mga Pulang manggugubat.

Gipanawagan sa Rodante Urtal Command-New People's Army sa Northern Samar (RUC-NPA) ang lumulupyo sa Palapag, mga tawong simbahan, mga opisyal sa lungsod sa Palapag ug mga independyenteng organisasyon sa tawhanong katungod nga susihon ang kahimtang sa mga residente sa sityo, depensahan sila ug tabangan nga makakuha og hustisya gikan sa pag-abuso sa mga pwersa sa AFP ug rehimeng US-Marcos II.

Sila Arnesto ug Turbanada dugay nang giinitan sa militar sa pasangil nga adunay kalambigitan o mitabang sila sa rebolusyonaryong kalihukan. Lakip usab sila sa mga mag-uuma nga nangayo og tabang sa mga opisyal sa ilang barangay aron mabuhian ang ilang mga paryente nga iligal nga gidakop sa militar. Anaa pa karon sa prisohan ang asawa ni Arnesto nga si Myrna nga gidakop niadtong Mayo. Lakip usab ang iyang igsuon nga menor de edad nga gidakop sa mga sundalo niadtong Hunyo 2.

7 ka menor de edad gi-hostage

Iligal nga gidakop sa mga pwersa sa 74th IB ang pito ka mga menor de edad niadtong Hunyo 2 sa Sityo Canonghan sa mao gihapong barangay. Lakip sila sa 11 ka mangunguma nga gi-aresto human nga gipabuthan sa nasambit nga mga militar ang nahimutangan nila nga koprasan. Gipagawas sa militar nga ilang gi-'reskyu' ang mga bata nga gihimong 'kuryer sa pagkaon' sa NPA.

Matod sa pahayag sa RUC-NPA, walay engkwentro nga nahitabo. Gihimo nga hostage ang mga bata aron pugos nga pasurenderon ang ilang mga ginikanan bisan mga sibilyan sila nga mga mag-uuma.

Samtang, gipahayag ni Coni Ledesma, pangulo sa National Democratic Front of the Philippines-Special Office for the Protection of Children (NDFP-SOPC) nga "ang pag-*hostage* sa mga menor de edad sa konteksto sa armadong panagbangi usa ka tataw nga bayolasyon sa internasyunal nga tawhanong katungod ug *customary humanitarian laws*, lakip sa United Nations Convention on the Rights of the Child, kung sa diin ang Pilipinas usa sa nagpirma." Gipanawagan usab niya nga hinanaling buhian ang mga menor de edad ug ibalik sa ilang mga pamilya. AP

Mga martir sa NPA-Panay, gisaludohan

TAAS NGA PAGPASIDUNGOG UG PAGSALUDO ang gihatag sa Jose Percival Estocada Jr Command-New People's Army Central Panay (JPEJC-NPA) sa pito ka mga Pulang manggugubat nga namartir sa pipila ka serye sa mga depensibang aksyon nga nahitabo gikan Agosto 5 hangtod Agosto 8 sa mga lungsod sa Lambunao ug Calinog, tanan sakop sa Iloilo.

Giila ang mga namartir nga sila si Benjamin Cortel (Ka Mamang/Ruby) nga namatay sa Brgy. Aglonok, Calinog niadtong Agosto 5, Jose Jerry Takaisan (Ka Miller) nga namatay sa Brgy. Cabatangan, Lambunao niadtong Agosto 7, ug ang lima nga namatay usab sa Brgy. Aglonok, niadtong Agosto 8 nga mao sila si Romulo Ituriaga Gangoso (Ka Pedik/Regan), Armando Rogelio Sabares (Ka Nene/Kulot), Aurelio "Boy" Bosque (Ka Rio/Zarko/Baijan), Jovelyn Silverio (Ka Akay/Purang) ug Jielmor Gauranoc (Ka Tango/Doc).

"Ang ilang pagtaliwan maoy kahayag sa padayong pagdilaab ug pag-asdang sa paghatag og katumanan sa gipakig-away nga matarung nga kawsa sa halapad nga masang katawhan sa isla sa Panay ug sa tibuok nasud," matod sa pahayag sa JPEJC-NPA.

Ang sunud-sunod nga panagsangka mao ang resulta sa mas gipakusog nga mga operasyong militar sa mga utlanan sa Janiuay, Lambunao ug Calinog sa Iloilo, Valderama sa Antique ug Libacao sa Aklan. Dugay na nga gipailawom ang maong mga lugar sa *focused military operation* sa daghang mga pwersa sa kombinadong mga tropa sa 12th IB, 82nd IB, 61st IB ug Division Reconnaissance Company ubos sa 3rd ID, mga sakop sa Regional Public Safety Battalion sa Philippine National Police (RPSB-PNP) ug mga pwersa sa CAFGU.

Samtang, may pagduda ang mga pamilya sa pito nga namartir nga mga Pulang manggugubat sa posibleng paglapas sa militar sa tawhanong katungod ug sa internasyunal nga makatawhanong balaod sa pagkamatay sa ilang mga paryente. Gipahayag sa Bayan-Panay ug Panay Alliance Karapatan, nga nabantayan sa mga pamilya ang lain-laing klase sa samad, lakip ang dagku ug gagmay'ng mga lungag sa dughan, nangaputol nga bukog sa bukton, daghang mga bun-og gikan sa ulo kutob sa tiil nga nagpakita nga posibleng

"Mga martir..." sundan sa pahina 20

2 ka nahibiling kaso batok sa Cebu 8, gibasura sa korte

HUMAN ANG UPAT KA TUIG, gibasura sa korte sa Cebu niadtong Hunyo 27 ang duha ka nahibiling kaso sa gitawag nga Cebu 8 tungod sa kakulang sa ebidensya. Gipagawas sa publiko ang kining desisyon niadtong Hulyo 3.

Niadtong Hunyo 5, 2020, iligal nga gidakop sa mga kapulisan ang mga aktibistang sila si Jaime Paglinawan Sr, April Dyan Gumanao, Joahanna Veloso, Janry Ubal, Bern Cañedo, Al Ingking ug Nar Porlas samtang nagpahigayon og rali batok sa balaodnon pa niadto nga Anti-Terrorism Law sa University of the Philippines (UP)-Cebu. Gilakip sa pagdakop si Clement Corominas Jr nga ni-agi lang sa lugar nianang panahona. Giaresto sila sa mga pulis tungod sa akusasyon sa pagbayolar sa *quarantine protocols* sa pandemya nga COVID-19 sa panahon sa ilang protesta.

Matod ni Jaime Paglinawan, pangulo sa Bagong Alyansang Makabayan (Bayan)-Central Visayas, "ang pagbasura sa nahibiling mga kaso sa Cebu 8 nagpamatuod sa kadaugan batok sa pagpang-abuso sa mga pulis nga gigamit ang ilang gahum para mag-aresto, magbilanggo sa mga indibidwal pinaagi sa balaod ug pahilomon ang mobatok."

Dugang niya nga walay bisan kinsa ang pwedeng kasohan o ilhon nga kriminal sa pagpartisipar o pagtambong sa mga malinawon nga protesta.

Ingon usab ni Cañedo, usa sa gi-aresto nga nagrotesta, nga ang pagbasura sa ilang mga kaso usa ka signipikanteng lakang sa paggiit sa demokratikong katungod ug pag-angkon og hustisya.

Una nang gibasura sa korte ang duha ka kaso sa Cebu 8 nga paglapas sa balaod kalambigit sa Covid-19 ug sa pampublikong kahimsog niadtong Septembre 2020.

Pulang Saludo!

Inspirasyon sa mga rebolusyonaryo

NIINI NGA ARTIKULO, GIHANDUM NATO ang mga Pulang manggugubat nga hugot nga gigunitan ang ilang rebolusyonaryong baruganan taliwala sa mga kalisdanan ug kabangis sa reaksyonaryong estado.

Sa ilang pagkamartir, ilang gipakita ang diwa sa kaisog nga magsilbing inspirasyon sa mga rebbolusyonaryo para sa dugang nga pagpakusog sa armadong rebolusyon aron i-asdang ang interes sa katawhang linupigan ug gipahimuslan.

Ka Zian

Si Alvin Lumagsao Sinsano (Ka Zian/Land), 34 anyos, natawo niadtong Agosto 11, 1989 sa Brgy. Asia, Hinobaan, Negros Occidental. Naggikan siya sa hut-ong kabus nga mag-uuma. Nakatapos sa elementarya ug nitabang sa iyang ginikanan sa ilang gamay nga uma.

Impluwensyado ang pamilya ni Ka Zian sa rebolusyonaryong kalihukan. Namartir ang iyang igsuon nga si Ka Bobby sa usa ka engkwentro niadtong Sept. 14, 2021 sa Ilog, Negros Occidental.

Ni-komit si Ka Zian nga mopultaym niadtong 2017. Grabe siya nga mabalaka sa kahimtang sa mga kauban ug masa, kanunay'ng andam nga motampo sa iyang makaya ug kusog ug taas ang rebolusyonaryong optimismo. Gipasiugda sab niya ang kamahinungdanon sa matag sentimo nga suporta sa masa. Mahilig usab siya sa pagkanta ug pagsayaw.

Mainantuson ug kugihan nga gipatuman ni Ka Zian ang iyang mga gimbuhaton gikan sa pagka-*food and logistics officer*, giya pampulitika, iskwad lider, hangtod nahimong istap siya sa pinansya sa larangan.

Si Ka Zian brutal nga gipatay sa mga sakop sa 15th IB sa dihang gilibutan ang balay nga iyang gipahuwayan sa Sityo Camboguiot, Brgy. Camindangan, Sipalay City, Negros Occidental niadtong Agosto 1.

Ka Tata

Gikan sa pamilyang mag-uuma si Reggie Fundador (Ka Tata), 23 anyos, sa Brgy. Cabia-an, Candoni, Negros Occidental.

Mi-pultaym si Ka Tata niadtong 2020. Hingatawa ug talagsa lang nimo siyang makita nga magul-anon. Bisan may mga kalisdanan sa pagbasa ug pagsulat, wala siya niatras sa mga pagtuon. Kugihan siya sa pagpangita og pagkaon ug pagluto para sa mga kauban ug masa. Natanom sa hunahuna sa mga kauban ang kanunay niyang giingon nga "Kondisyon!" hilabina sa panahon nga manlakaw na.

Nag-akto si Ka Tata isip tim lider, *vice squad leader* ug sa ulahi, nahimong istap sa gimbuhatong lohistika ug pinansya kakuyog ni Ka Zian.

Walay kaluoy nga gipatay si Ka Tata sa mga pwersa sa 15th IB sa Brgy. Camindangan, Sipalay City niadtong Hulyo 30. Sa wala pa kini, gidakop siya sa nasambit nga militar niadtong Hulyo 29, sa dihang naglakaw siya sa dalan paingon sa Sityo Badjang, sa maong barangay. Pagkahuman, napalgan ang iyang patay'ng lawas sa Magtanday sa mao gihapon nga barangay.

"Inspirasyon..." sundan sa pahina 21

"Mga martir..." gikan sa pahina 19

gipailawom sila sa grabeng pagpasakit ug tortyur sa wala pa gipatay.

Hugot nga nagtuo ang Bayan-Panay nga gipaningkamotan sa militar nga tabonan ang tinuod mahitungod sa mga engkwentro. Gipugos nga papirmahon ang mga pamilya sa mga biktima sa mga dokumentong nakasulat nga dili sila magpasaka og kaso batok sa militar ug giadtoan pa sa mga sundalo ang ilang mga balay.

Gisaad usab sa Communist Party of the Philippines nga "determinado ang Partido nga angkonon ang hustisya para sa tanang mga biktima ug patubagon si Marcos Jr ug ang iyang pundok sa ilang mga krimen sa atubangan sa hukmanan sa katawhan o sa nahiangay nga mga internasyunal nga hukmanan."

"Inspirasyon..." gikan sa pahina 20

Gitortyur siya sa wala pa gipatay.

Ka Rustom

Gikan sa pamilyang kabus nga mag-uuma si Edmar Sulano (Ka Rustom), 24 anyos, sa Brgy. Nagbinlod, Sta. Catalina, Negros Oriental. Natawo siya niadtong Oktobre 9, 1999 ug ikalima sa 10 ka managsuon. Grade 3 lang ang iyang natapos tungod sa kakabus. Myembro siya sa Kabataang Makabayan (KM) ug sa yunit milisya sa ilang lugar.

Nagdaku si Ka Rustom sa progresibong pamilya. Gani, kanunay nga gi-*redtag* ang iyang pamilya ug gihimo-himoan og mga kaso. Panahon sa Oplan Sauron 2 niadtong 2019, gipatay ang iyang bayaw ug pugos nga gipasurender sa militar ang iyang duha ka igsuon ug amahan nga midangat sa ilang pagkapriso hangtod karon.

Tungod niini, nagdesisyon si Ka Rustom nga mopultaym niadtong 2021. Maayo siya sa gimbuhatong pang-rekon. Nahimo siyang medikal opiser ug giya pampulitika. Ilado sab siya nga maayo sa kultural nga mga presentasyon nga mao ang nakapasuod sa iya sa mga kauban ug masa.

Kanunay nga gipahinumduman ni Ka Rustom ang mga kauban nga ang armadong pakigbisog lamang ang maghatag og paglaum sa katawhan batok sa tiraniya sa reaksyonaryong gobyerno.

Si Ka Rustom namartir niadtong Enero 18 sa usa ka kontra-opensiba sa Rachelle Mae Palang Command-New People's Army (RMPC-NPA) batok sa 11th IB sa Sityo Sug-ong, Brgy. San Francisco, Sta Catalina, Negros Oriental.

Ka Kendi

Si Ruby Almines (Ka Kendi), 27 anyos, natawo niadtong 1996 sa usa ka pamilyang tunga-tungang mag-uuma ug kamagulangan sa lima ka managsuon. Grade 9 ang iyang natapos. Nitabang siya sa iyang pamilya sa pagpanguma aron makasuporta sa iyang mga igsuon nga nag-eskwela. Nagtrabaho usab siya sa tawo para dugang makatabang sa ilang panginabuhian.

Tuig 2020, nakahiagum sa pagpang-*redtag* sa militar si Ka Kendi ug gihulga nga pasakaan ug himo-himong kaso lakip ang iyang amahan. Tungod niini, nikomit siya nga mopultaym sa NPA.

Napalambo ni Ka Kendi ang iyang kahibalo sa gimbuhaton sa propaganda, medikal ug kultura. Sa ulahi, nahimong giya pampulitika. Madasigon siya sa gimbuhatong masa hilabina sa pagbuslot og mga bag-ong erya ug pagtabang sa pagtukod sa mga organisasyong masa. Hingatawa siya ug bisan sa mga lisud nga sitwasyon, mangita og pamaagi aron makakatawa ang mga kauban.

Sa atubangan sa nagkakusog nga militarisasyon, ug bisan pa sa pagkumbinsi sa iyang pamilya nga mosurender, wala nanghuyang si Ka Kendi. Ingon niya, "ang rebolusyon lamang ang makabag-o sa katilingban ug ang kamatayon lamang ang makabulag nako sa armadong pakigbisog."

Namartir si Ka Kendi sa usa ka engkwentro tali sa RMPC-NPA ug 11th IB niadtong Agosto 24, 2023 sa Sityo Taleo, Brgy. Milagrosa, Sta. Catalina.

Ka Jorge

Naggikan sa hut-ong mag-uuma si Joshua Sultan (Ka Jorge), 19 anyos, sa Brgy. Winaswasan, Calatrava, Negros Occidental. Nag-atiman siya niadto sa ilang gamay nga katubhan ug nagtrabaho sab si Ka Jorge sa pagkarga-tapas.

Naresolba ni Ka Jorge ang iyang kaugalingon nga mopultaym sa NPA niadtong Mayo 2023 sa dihang naglihok ang mga Pulang manggugubat sa ilang lugar ug iyang nasabtan ang papel sa NPA isip tigpanalipod sa mga kabus.

Hingatawa si Ka Jorge. Pursigido siyang makatuon ug aktibo sa mga pagtuon ug mga pagbansay. Nahimong instruktor sab siya literasiya ug numerasiya.

Namartir si Ka Jorge kuyog ni Emarie Pastidio (Ka Jandy) sa usa ka engkwentro tali sa Roselyn Jean Pelle Command-New People's Army (RJPC-NPA) ug mga sakop sa 79th IB niadtong Pebrero 21 sa Sityo Mansulao, Brgy. Pinapugasan, Escalante City, Negros Occidental.

Ka Arnold

Si Amado Atoy (Ka Arnold), 33 anyos, naggikan sa Brgy. San Pablo, Manapla, Negros Occidental. Kamagulangan siya sa walo ka managsuon ug mitabang sa pagsuporta sa iyang pamilya ug mga igsuon nga nag-eskwela. Impluwensado ang iyang ginikanan sa rebolusyonaryong kalihukan panahon sa dekada 80.

"Inspirasyon..." sundan sa pahina 21

"Inspirasyon..." halin sa pahina 21

Tungod nakita niya ang grabeng pagpahimulos sa mga agalong yutaan sa iyaha isip mamumuo sa katubhan, nag-desisyon si Ka Arnold nga mos-almot sa NPA sa norteng bahin sa Negros niadtong 2021. Para kay Ka Arnold, pinaagi sa re-bolusyon lamang maangkon ang maayong kaugmaon sa mga mamumuo sa katubhan.

Nailhan si Ka Arnold nga hi-lumon ug kugihan sa iyang mga gimbuhaton.

Namartir si Ka Arnold sa di-hang gi-reyd sa mga tropa sa 79th IB ang balay nga ilang gi-pahuwayan sa Sityo Tabunoc, Brgy. Libertad, Escalante City, niadtong Abril 20, 2023. "Mamatay usa ko sa dili pa ko mosurender!" Kini ang kata-pusang mga pulong nga na-dunggan sa iyang mga kauban sa dihang maisogon nga gi-atu-bang ni Ka Arnold ang kaaway para luwas silang makaatras.

Kalaw

"Kalaw-ay Uy" ang iya ginpakilala,
Sa pinakauna namong panagkita,
Didto sa lugar kung diin ang masa,
Nidawat namo nga waay pagduha-duha.

Sa likod ni Ka Juanito Magbanua,
Ara si Kalaw nga perti siawa.
Amo nga bisan diin pa man siya magsalhin,
Sa masa kag kaupod siya nangin kabahin.

Way duda nga bakod ang iya baruganan
Kay taliwala sa sakit sa kalawasan,
Giatubang niya ang sakripisyo kag kabudlayan
Para sa interes kag kaayohan sa kadamuan.

Nagpamatuod ini nga ang iya panan-awan,
Nakabasi gid sa kun ano man ang kahimtang
Kung diin dako ang panginahanglan,
Agud malab-ot gid ang kadalag-an.

Ang kahuyangan sa pamaagi sa paghulag indi ma-likawan,
Bisan pa sa pariha ni Ka Kalaw nga lawig na sa kahublagan.
Amo nga padayon siya nga nagasandig sa proseso.

Subong nga brutal siya nga gipatay sa mga berdugo,
Buwas magadamo pa ang mangin rebolusyonaryo,
Magabaskog pa gid ang mga hangaway sang pumu-luyo,
Agud dugmukon ang kaaway sa atubangan kag luyo.

May adlaw ang mga AFP nga tikalon
Bangud ang mga NPA magapadayon,
Sa pagsulong tubtob sa estratehikong opensiba
Kun diin ang Partido, Hukbo kag masa mubirada.

Ang kamatayon ni Ka Kalaw o ni Ka Juanito Mag-banua,
Magserbi nga hangkat para pabakuron ang aton kawsa,
Para perdihon ang mga tonto nga imperyalista
Nga sa tuta nga gobyerno desperadong nagadikta.

Para kay Romeo Nanta
(Ka Juanito Magbanua),
tigpamaba sa Apolinario
Gatmaitan Command-
New People's Army
Negros Island Regional
Operational Command
kutob sa iyang pagkasikop ug
pagka-salbeyds niadtong
Oktobre 2022)

Oktubre 13, 2022

Tambag Medikal

Unsa ang dengue fever?

Usa ka sakit nga naggikan sa pinaakan sa lamok nga nagdala og *dengue virus*. Ang sintoma niini susama sa hilanat nga pwedeng mograbe nga mahimong *dengue hemorrhagic fever* ug delikado sa kinabuhi. Ang *dengue* dili makatakod nga sakit.

Kasagaran nga mataptan sa *dengue* walay namugnang sintoma. Kung may sintoma man, mao ang taas nga hilanat. Matagamtaman ang sintoma gikan sa upat hangtod sa 10 ka adlaw.

Mga sintomas sa dili grabeng dengue:
1. Hilanat o walay hilanat
2. *Rashes* (butoy-butoy nga nagpula sa panit)
3. Sakit ang palibot sa mata
4. Sakit ang tiyan o nagsuka-suka
5. Pagsakit sa mga kaunoran, kabukogan ug lutahan

Mga tambal:
1. Tawa-Tawa
2. Duga sa dahon sa kapayas
3. Dahon sa Kapayas
4. Paracetamol

Pamaagi sa pag-andam: Hugasan og maayo ang tanang mga herbal nga gamiton, lakip na ang ubang mga galamiton (tadtaran, kutsilyo, kaldero, luwag, baso ug kutsara).

Gidugayon sa pagtambal: Paimnon ang pasyente sa gilaga nga herbal sa sulod sa 10 ka adlaw.

1. *Tawa-Tawa* - magkuha og 100 gramo o usa ka komkom nga lawas sa tawa-tawa ug pabukalan sa 1 ka litro nga tubig sa sulod sa 15 minutos. Pabugnawon ug ipainum sa pasyente 4 hangtod 5 ka beses sa usa ka adlaw.

2. *Duga sa Kapayas* - Magkuha og 2 ka sanga sa kapayas og hiwaon og gagmay ang dahon, pugaon ug sala-on sa limpyong tela. Ipainum ang duga sa kapayas, 2 ka kutsara kada adlaw.

3. *Dahon sa Kapayas* - magkuha og 2 ka sanga ug hiwaon ang dahon ug pabukalan sa 1 ka litro nga tubig sa sulod sa 15 minutos. Pabugnawon ug ipainum sa pasyente 4 hangod 5 ka beses sa usa ka adlaw.

Ang pasyente kinahanglang paimnon og daghang likido tungod kinahanglanon kini sa may *dengue*:
1. Tubig
2. Tubig sa lubi (butong) - katugbang kini sa *dextrose*
3. Juice (Kalamansi o Lemon)
4. Gatas
5. Pakaunon og linugaw, utan ug prutas nga humok ug daling matunaw

Pahimangno:
Ang pasyente dili pakaunon og gisado o mantikaon ug halang nga pagkaon.

Sa grabeng *dengue* (*hemorrhagic fever*), makita ang mga senyales niini gikan 24 tubtob 28 ka oras human mawala ang hilanat sa pasyente. Gani, dili mokompyansa tungod wala nay hilanat, maayo na ang pasyente. Kung positibo sa sintomas, dalhon gilayon ang pasyente sa ospital aron kinahanglan ang hinanaling pagtambal ug pag-atiman sa doktor.

Mga sintomas sa grabe nga *dengue*:
1. Sakit ang tiyan
2. Sig-sige nga pagsuka
3. May dugo ang tae
4. Pagdugo sa ilong o lagus
5. Grabe nga pagpangapoy sa kalawasan, dili mahimutang

"Tambag..." sundan sa pahina 24

"Tambag..." gikan sa pahina 23

Komplikasyon sa *dengue* sa mga nagmabdos:
1. May posibilidad nga mahulugan
2. *Premature* nga pagkatawo sa bata

Unsaon nga mapaubos ang risgo o makalikay sa dengue fever?
1. Maggamit og moskitiro kung gabii
2. Manlimpyo sa sulod sa balay ug sa palibot
3. Ihuwad ang mga tubig nga nagpundo sa mga sudlanan nga walay tabon sama sa mga botilya, goma, mga kaang sa tanom, bagol sa lubi ug uban pang pwedeng matiniran ug maitlogan sa lamok.

Mga acupuncture points para tabang sa pasyente:
Large Intestine 4, Large Intestine 11, Large Intestine 10, Large Intestine 9, Stomach 36, Yentang, Spleen 6, Liver 3, Kidney 3

ISULONG ANG DEMOKRATIKONG REBOLUSYON SA KATAWHAN PINAAGI SA MALANATONG GUBAT SA KATAWHAN!

